

Retfærdig retning for Danmark

Folketingsvalget 2019 har givet Danmark en historisk mulighed for at sætte en ny politisk retning.

Vi skal gå forrest i kampen mod klimakrisen. Danmark skal markant hæve ambitionerne for klima, miljø og natur og påtage sig det internationale lederskab for den grønne omstilling. Folketinget kan blive det grønneste parlament i verden, der ikke kun gør noget, men som gør det, der skal til for at leve op til Paris-aftalen.

Vi skal styrke vores velfærd igen. Så Danmark bliver verdens bedste land at være barn i, så der bliver mere tid til omsorg i sundhedsvæsenet, og så alle kan se frem til en tryk og værdig alderdom. Velfærd giver lige muligheder og frihed til forskellighed.

Vi skal bekæmpe den stigende ulighed. Så vi igen begynder at styrke den samfundsmodel, der har gjort Danmark til et af de mest tillidsfulde og trygge lande i verden. Hverken fattigdom eller grådighed hører hjemme i vores land, og vi har muligheden for at tage et opgør med begge dele.

Vi skal tage et opgør med centraliseringen af Danmark. Så der er udvikling, muligheder, arbejdspladser og velfærd i hele landet. Det har en værdi i sig selv, at beslutninger træffes tæt på dem, det vedrører. Danmark er for lille til store forskelle.

Vi skal satse på uddannelse. Så vores unge kan udfolde og udfordre sig så meget, som de kan – og så hver ny generation går en bedre fremtid i møde end den forrige. I et velfærdssamfund som det danske skal det ikke være ens baggrund, der afgør, hvilke muligheder man har i livet.

Vi skal fremme integrationen. Så vi kan leve sammen, selvom vi er forskellige. Med respekt for hinanden og de demokratiske spilleregler vi bygger vores samfund på. I Danmark er alle frie og ligeværdige.

Vi skal løfte et ansvar for verden. Så Danmark er et land, der hjælper mennesker i nød. Som står vagt om de internationale konventioner, aktivt arbejder for FN's verdensmål og engageret indgår i forpligtende internationale fællesskaber. Danmark skal være et åbent land, hvor vi lever af vores udsyn til resten af verden.

Vi tror på, at politik betyder noget. At vi kan løse de reelle problemer i stedet for at føre symbolpolitik. Så vi sammen kan sætte en ny og progressiv retning for Danmark. Forventningerne er store. Ikke alt kan indfries på én gang, og forudsætningen er, at der føres en ansvarlig økonomisk politik, der sikrer gode rammevilkår for erhvervslivet. Vi har en unik mulighed for at gå i gang med at realisere de håb, vælgerne har til et nyt politisk flertal.

Det er på den baggrund, at partier, med et flertal af mandater i Folketinget, har peget på Mette Frederiksen (S) som kongelig undersøger med henblik på at danne en regering, der skal sikre en ny politisk retning for Danmark.

Som forudsætning for tilblivelsen af en sådan regering er Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten enige om "en politisk forståelse", der medfører, at en ny regering er forpligtet til at tage en række initiativer, der samlet set vil betyde en ny politisk retning for Danmark. Initiativerne skal udmøntes i løbet af regeringsperioden og gerne i et bredt samarbejde med Folketingets øvrige partier. En ny regering vil endvidere respektere alle gældende forlig.

En ny regering vil lade Danmark påtage sig et aktivt, forpligtende og engageret internationalt ansvar. Uagtet, at partierne bag den politiske forståelse ser forskelligt på Danmarks medlemskab af EU, er der enighed om, at Danmark som medlem af EU skal arbejde for, at den politik, der føres i EU, bliver langt mere progressiv end i dag. Det gælder særligt i forhold til at føre en mere ambitiøs klimapolitik og en styrket indsats mod skattely og skattespekulation. Danmark er en del af Schengen-samarbejdet. Det er et samarbejde, som en ny regering bakker op om, og fortsat ønsker at være en del af. Der er behov for en revision af Schengen-reglerne. Det skal afklares i forbindelse med en ny Europa-politisk aftale.

Danmark er også en del af Rigsfællesskabet. En ny regering ønsker et ligeværdigt, positivt og styrket partnerskab i Rigsfællesskabet baseret på tillid og gensidig respekt. I fællesskab med Grønland og Færøerne vil vi udvikle danske ansvarsområder.

Christiansborg, 25. juni 2019

Mette Frederiksen
Socialdemokratiet

Morten Østergaard
Radikale Venstre

Pia Olsen Dyhr
SF

Pernille Skipper
Enhedslisten

1. En grøn og bæredygtig fremtid

Verden og Danmark står i en klimakrise. Vi forbruger mere af jordens ressourcer, end den kan holde til, og det har konsekvenser. De sidste fire år er de varmeste år, der er målt på jorden. Vandstanden i verdenshavene stiger med rekordfart og vi har sat bundrekord for, hvor lidt havis der er tilbage på Arktis.

Vi står ikke alene i en klimakrise. Vi står også i en biodiversitetskrise og en krise for vores miljø og natur. Mere end 2.000 plante- og dyrearter alene i Danmark er i fare for at forsvinde. Og alt for mange danskere dør af eller bliver syge på grund af luftforurening.

Som verdenssamfund har vi klaret store udfordringer før, og det kan vi gøre igen. Men forudsætningen er, at vi begrænser temperaturstigningerne. Hvis det skal lykkes, har vi travlt.

Det er ikke kun det rigtige at gøre, det er også det mest økonomisk ansvarlige. I Danmark nyder vi godt af dygtige danske lønmodtagere og et fremsynet dansk erhvervsliv, som har taget chancer, er gået forrest og er parate til at gøre det igen – men det kræver politisk vilje.

Verdensmarkedet for grøn omstilling bliver kun større. For at nå målet om at begrænse temperaturstigningerne, skal verdenssamfundet de næste 11 år investere svimlende 90.000 mia. kr. i den grønne omstilling. Det er en unik mulighed for dansk erhvervsliv, som skal udnyttes. Danmark skal være kendt som et grønt iværksætterland.

En ny regering skal føre en bæredygtig politik, hvor Danmark igen tager lederskab for den grønne omstilling, hæver ambitionerne for klima, miljø og natur markant og som sikrer, at Danmark lever op til Paris-aftalen.

Det er den absolut vigtigste opgave, som verden står over for. En ny regering vil have den ambition at være blandt de regeringer i verden, der gør mest – både herhjemme og internationalt – for at modvirke klimaforandringerne og forringelserne af vores miljø og natur. For at nå de mål er der behov for en meget omfattende indsats i hele regeringsperioden, som samtidig skal ske på en social afbalanceret måde.

En ny regering vil:

- **Indføre bindende mål.** I det førstkommande folketingsår vil en ny regering fremlægge et forslag til en klimalov med bindende delmål og bindende langsigtede mål, indeholdende:
  - Et mål om reduktion af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990. Det er et meget ambitiøst mål, og det bliver særlig svært at nå den sidste del af målet fra 65 pct. til 70 pct. Det vil kræve virkemidler, vi endnu ikke kender og derfor en tæt involvering af Klimarådet og andre eksperter for at nå i mål.
  - At Klimarådet skal bistå en ny regering i at afgøre, hvilke reduktionsmål og virkemidler, der sikrer, at Danmark lever op til Paris-aftalens temperaturmål.
  - At der foretages en årlig opfølgning på, hvordan det går med målene, og denne opfølgning skal ske i sammenhæng med finanslovsprocessen.
- **Omstille transportsektoren.** Som led i en grøn mobilitetsplan er en lang række initiativer nødvendige for at sikre markant flere elbiler på vejene og den nødvendige omstilling af transportsektoren:
  - Et stop for salg af alle nye diesel- og benzinbiler fra 2030 og skærpede miljøzoner.

- Det undersøges, om Kommissionen for grøn omstilling af personbiler kan fremrykke sit arbejde, så den endelige rapportering ligger færdig før udgangen af 2020. Der skal hurtigst muligt derefter indgås en politisk aftale for at sikre tryghed for branchen og bilejerne samt ro om den grønne omstilling.
  - En ny regering vil forhandle en aftale om infrastruktur, så klima- og miljøhensyn i langt højere grad indgår. Det kræver blandt andet investeringer i den kollektive transport og cyklisme.
  - Igangsætte initiativer der skal sikre mere bæredygtig flytransport.
- **Sikre klimabidrag fra landbruget.** Et bindende reduktionsmål for landbruget skal forpligte erhvervet til at nedbringe udledningen af drivhusgasser. Landbrugsstøtten skal bruges aktivt som et redskab til at give landmænd incitament til at omstille til mere bæredygtig produktion og på den måde understøtte den grønne omstilling i erhvervet. En ny regering vil også tage initiativ til en jordreform, herunder udtagning af landbrugsjord til natur.
  - **Vedtage en klimahandlingsplan.** Klimaloven skal umiddelbart efter følges af en klimahandlingsplan, der skal bidrage til at sikre, at de nationale reduktionsmål nås. Udover at beskrive, hvilke tiltag jf. ovenfor, der er nødvendige fra transportsektoren og landbruget skal handlingsplanen blandt andet også indeholde følgende elementer: 1) Energieffektiviseringer blandt andet med krav til energibesparelser i offentlige bygninger, 2) En national strategi for bæredygtigt byggeri, 3) En samlet strategi for elektrificeringer i transportsektoren, industrien og samfundet generelt, 4) Øge midlerne til grøn forskning og demonstrationsprogrammer, 5) Undersøgelse af muligheden for at Danmark sammen med Nordsølandene udarbejder en fælles strategi for markant at udbygge og udnytte havvindpotentialet, 6) afsøge muligheden for at Danmark senest i 2030 bygger den første energiø med minimum 10 GW tilkoblet, 7) Understøtte skovrejsning, 8) Klimatilpasning, herunder en stærkere koordination af indsatsen i forhold til kystsikring.
  - **Bekæmpe plastikforurening og sikre bedre beskyttelse af drikkevand.** Højere afgifter på plastik samt en plastikhandlingsplan skal bidrage til at reducere plastikforbruget og sikre færre emballagetyper. For at mindske skadelige kemikalier i hverdagen genindføres afgiften på skadelige stoffer som PVC, ftalater og PVC-folier. Der gennemføres en kortlægning af udfordringerne i forhold til Danmarks grundvand som udgangspunkt for en samlet indsats, der skal sikre bedre beskyttelse af drikkevandet og nedbringe brugen af sprøjtegifte. Det skal blandt andet ske ved mere bynær skov samt ved at undersøge muligheden for at forbyde sprøjtning og gødskning i beskyttede naturområder (§3-arealer). Det skal sikres, at den målrettede regulering fungerer, så udledningen af kvælstof nedbringes mærkbart. Regeringen vil fremlægge en plan for implementering og efterlevelse af EU's vandrammedirektiv. Endvidere er det en prioritet at håndtere og rense de store generationsforureninger.
  - **Tage ansvar for mere ambitiøse mål i EU og styrke det grønne diplomati.** EU startede som en kul- og stålunion. En ny dansk regering vil sætte det mål, at EU i fremtiden bliver en klimaunion. Det betyder blandt andet, at Danmark skal arbejde for at hæve EU's klimamål i 2030, at EU bliver klimaneutral i 2050 samt at EU's kommende budget har mere fokus på klima. Samtidig skal Danmark i selskab med andre ambitiøse lande skubbe på udbygningen af den vedvarende energi i EU, så EU bliver selvforsynende med energi. En ny regering vil også styrke det grønne diplomati og dermed øge Danmarks internationale engagement. En ny regering vil tage initiativ til en ny udviklingspolitisk strategi, hvor øget klimabistand står centralt.

- **Skabe større biodiversitet og mere skov.** Der er brug for mere urørt skov og flere sammenhængende naturområder, hvor naturen får plads til at udbrede sig på mere naturlige præmisser end i dag. En biodiversitetspakke skal give biodiversiteten bedre vilkår i Danmark. Planen skal indeholde klare målsætninger for, hvor meget af Danmarks areal, der skal disponeres til natur som naturzoner (inkl. urørt skov og nationalparker), samt konkrete initiativer, der skal sikre, at målsætningerne nås.
- **Styrke de grønne regnemodeller.** Hensynet til klima og den grønne omstilling skal integreres i Finansministeriets regnemodeller, og arbejdet med at udvikle grønnere regnemodeller skal sikres og udvides. Der indledes dialog med Danmarks Statistik om, hvordan arbejdet med et grønt nationalregnskab og BNP kan styrkes.
- **Hæve målene for økologi og styrke indsatsen mod madspild.** En ny regering vil hæve ambitionerne for mere økologi i Danmark, som udgangspunkt med det mål at fordoble det økologiske areal, eksporten af økologi og danskernes forbrug af økologi i 2030 samt tage initiativer, der mindsker madspild.
- **Inddragelse af interessenter.** Med det mål at kvalificere og forankre Danmarks grønne indsats vil en ny regering løbende inddrage interessenter i arbejdet, både uafhængige eksperter, folkelige bevægelser og interesseorganisationer. Det gælder f.eks. på forskellige områder som fremme af en strategi for cirkulær økonomi, omstilling til et mere energieffektivt samfund, klogere affaldssortering og omstilling af den offentlige sektors indkøb, så det i højere grad understøtter den grønne omstilling.

2. Danmark skal være verdens bedste land at være barn i

Takket være de stærke, forpligtende fællesskaber vi har bygget i Danmark, har hver ny generation kunne gå en bedre fremtid i møde end den forrige. Stadig flere har fået muligheder, som deres forældre ikke havde.

Bliver det også sådan for vores børn? Får de et bedre liv end os? Bliver fællesskabet stærkere for dem? På papiret er mulighederne der. Men ulige vilkår og betingelser i opvæksten findes stadig i vores samfund.

Gode vuggestuer, dagplejere og børnehaver spiller en helt afgørende rolle i forhold til kvaliteten af børns hverdag og relationer, deres tidlige læring og udvikling. Daginstitutionerne bidrager i høj grad til at modvirke negativ social arv blandt de børn, der kommer fra ressourcetsvage familier. Samtidig er de vigtige for integrationen af børn med anden etnisk baggrund.

Det samme er folkeskolen. Folkeskolen er fællesskabets skole, og den er fundamentet for at alle elever får kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere. Folkeskolen er afgørende for at forberede alle elever til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Folkeskolen – og vores velfærdsinstitutioner i øvrigt – skal også bidrage til at sikre, at børn med funktionsnedsættelser får gode udfoldelsesmuligheder.

I det hele taget er fri og lige adgang til uddannelse en grundpille i det danske velfærdssamfund. Det er ikke kun retfærdigt – det er også økonomisk klogt. En veluddannet befolkning, der til stadighed bliver dygtigere, er en forudsætning for, at danske virksomheder kan klare sig i en hårdere global konkurrence. Alligevel er der i de senere år gennemført årlige besparelser, hvilket har forringet kvaliteten af uddannelserne.

Som samfund oplever vi en stadig større psykisk sårbarhed blandt børn og unge. Det er et af det moderne samfunds største problemer – og derfor en af samfundets største opgaver. Ikke et eneste barn, ikke en eneste ung, skal stå alene med sine problemer.

En ny regering skal føre en børne-, unge-, skole- og uddannelsespolitik, der gør Danmark til verdens bedste land at være barn i, som satser på uddannelse, tager livtag med den stigende psykiske sårbarhed og har som erklæret mål at give alle børn lige muligheder i livet.

Et af de enkeltstående mest betydningsfulde forhold for vores børns muligheder her i livet er, om de er omgivet af dygtige og engagerede voksne. Og om der er nok voksne, så der er tid og plads til at se det enkelte barn. Det vil tage tid at uddanne og derpå ansætte mere pædagogisk personale og flere undervisere, men det er af afgørende betydning, at vi går i gang.

En ny regering vil:

- **Fremlægge en ambitiøs børneplan.** Målet skal være at forbedre forholdene for børn og personale i daginstitutioner gennem en langsigtet investeringsplan frem mod 2025, der sammentænker normeringer, uddannelse, kvalitet og ledelse og som indeholder, at der:
  - Indføres lovbundne minimumsnormeringer der implementeres i perioden frem mod 2025, således at de er fuldt indfasede i 2025. Det påbegyndes med kommuneaftalen for 2020.
  - Sikres uddannelse af mere pædagogisk personale.
  - Som følge af, at der indføres minimumsnormeringer, ansættes mere pædagogisk personale udover den forøgelse, der følger af det demografiske træk.

- **Bekæmpe børnefattigdom.** Uanset børns baggrund og deres forældres situation skal det sikres, at alle børn i Danmark vokser op under ordentlige forhold og med mulighed for at være en aktiv del af fællesskabet. En ny regering vil bekæmpe fattigdom, og vil derfor indføre en fattigdomsgrænse, så udviklingen kan følges. Blandt andet med henblik på at bekæmpe fattigdom nedsættes endvidere en ydelseskommission, som efter senest 12 måneder skal foreslå anbefalinger på ydelsesområdet. Anbefalingerne skal afhjælpe problemerne med børnefattigdom og understøtte, at flere kommer i beskæftigelse og at ydelsessystemet indrettes mere enkelt. Anbefalingerne skal også anviser en erstatning for kontanthjælpsloftet, således at det afskaffes, uden at det omvendt bliver muligt at modtage offentlige ydelser i ubegrænset omfang. Indtil kommissionen har fremlagt sine anbefalinger ydes en målrettet hjælp til de berørte børnefamilier. Der afsættes 250-300 mio. kr. årligt til et midlertidigt, kontant børnetilskud som indføres hurtigst muligt og målrettes børn fra 0-14 år i familier, der er omfattet af kontanthjælpsloftet eller integrationsydelsen. Det midlertidige, kontante tilskud udløber når et fremtidigt ydelsessystem træder i kraft. Såfremt midlerne udmøntes således, at børnetilskuddet udgør omkring 60 pct. af den nuværende børne- og ungeydelse vil det svare til, at en enlig mor med to børn på 2 og 4 år vil modtage et skattefrit beløb på cirka 1.700 kr. om måneden. Tilskuddet skal udbetales på månedlig basis og træde i kraft hurtigst muligt. Finansieringen findes på udisponerede reserver på finansloven for 2019. Den nærmere udmøntning af tilskuddet aftales mellem partierne. Udover det midlertidige børnetilskud sættes den tidligere regerings planlagte ændringer i kontanthjælpssystemet i bero indtil ydelseskommissionen har fremlagt sine anbefalinger. Derfor annulleres den vedtagne reduktion af integrationsydelsen pr. 1. januar 2020, hvilket også er indeholdt i den afsatte finansiering.
- **Styrke folkeskolen.** Der er brug for et tæt samarbejde om at sikre folkeskolen de nødvendige rammer og ressourcer, så lærerne kan give alle elever en undervisning af høj kvalitet. Derfor vil en ny regering aktivt bakke op om den aftale, som Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening har indgået om en ”Ny Start”. En ny regering ønsker blandt andet at afskaffe de nationale test i de mindste klasser og generelt nytænke anvendelsen af test, give bedre muligheder for senere skolestart, afskaffe uddannelsesparathedsvurderingen i 8. klasse samt styrke vejledningsindsatsen. En ny regering vil endvidere afsøge muligheden for at sætte de nationale test i bero indtil de er blevet mere retvisende for elevernes færdigheder.
- **Satse på uddannelse.** Med den førstkommande finanslov vil en ny regering foreslå at afskaffe omprioriteringsbidraget og dermed stoppe de årlige nedskæringer på uddannelse. I takt med at der kan anvises den nødvendige finansiering, vil en ny regering investere i uddannelse. Ved samtidig at sikre et tilstrækkeligt antal praktikpladser skal det bidrage til, at de op imod 50.000 unge, der i dag står uden uddannelse eller job, kommer i beskæftigelse eller i gang med en uddannelse. En ny regering vil også understøtte de unges muligheder for fleksibelt at tage en uddannelse ved at tage initiativ til en meritreform. Det er et mål for en ny regering, at skoler og ungdomsuddannelsers elevoptag bedre afspejler befolkningssammensætningen. Blandt andet derfor vil en ny regering undersøge muligheden for, at indføre et socialt taxameter på det statslige tilskud til fri- og privatskoler, som vil sikre, at flere skoler i Danmark påtager sig et større samfundsansvar.
- **Fremme børn og unges trivsel.** En national handlingsplan for mental sundhed og en gennemgang af særligt uddannelsessystemet skal identificere tiltag, der fremmer børn og unges trivsel og mindsker ”præstationskulturen”. Det skal blandt andet omfatte en vurdering af, om karakterer kan fylde mindre i uddannelsessystemet, om karakterskalaen skal ændres, om der skal indføres andre prøveformer samt færdiggøre den igangsatte evaluering af optagesystemet. En ny regering vil også afskaffe uddannelsesloftet.
- **Sikre uddannelser i hele landet.** Alle unge skal have gode uddannelsesmuligheder, uanset hvor i landet de bor. Derfor vil en ny regering udarbejde en plan med henblik på en bedre geografisk spredning af

velfærdsuddannelserne og adgang til ungdomsuddannelser i hele landet samt sikre at de lukningstruede VUC'ere kan fortsætte.

- **Styrke fremtidens løsninger.** Det er gennem vores uddannelser og forskningsinstitutioner, at vi skal få nye ideer og finde løsninger på de problemer, vores samfund står over for. Derfor skal vi styrke forskningen, værne om forskningsfriheden og sigte mod Barcelona-målet, så de offentlige investeringer i forskning er mindst en pct. af BNP.

3. Et styrket velfærdssamfund

Velfærdssamfundet har gjort Danmark til et af verdens rigeste og mest retfærdige lande. Velfærd giver lige muligheder og frihed til forskellighed.

Men flere steder er velfærden under pres. Det skyldes blandt andet, at velfærden har været underfinansieret i en årrække samt at regler og bureaukrati har fjernet tid fra kerneopgaverne. Det betyder, at medarbejderne mange steder løber stærkt, hvilket forringer kvaliteten og arbejdsvilkårene. Velfærd skabes i samspil mellem borgerne og de kvalificerede og motiverede medarbejdere – men betingelserne for at gøre det er blevet sværere.

Samtidig har Danmark undergået en centralisering, som har ført til færre velfærdstilbud udenfor de større byer. Det er med til at skævvride Danmark. Der er behov for muligheder og gode velfærdstilbud i hele landet.

En ny regering skal føre en velfærdspolitik, hvor pengene følger med, når der bliver flere børn og ældre, hvor velfærden gradvist udbygges, og hvor der skabes et mere sammenhængende Danmark.

Forventningerne til velfærden er med rette store, men det vil tage tid at sikre et løft af velfærden udover at dække det demografiske træk. Der vil løbende blive behov for at prioritere og tilvejebringe den nødvendige finansiering samt at sikre og uddanne flere medarbejdere, som er forudsætningen for at kunne gennemføre nye forbedringer.

Det skal ske ved, at der etableres en ”bund” under velfærden, så det demografiske træk dækkes. Samtidig vil en ny regering i forslag til finanslove samt politiske tiltag i øvrigt anwise, hvordan der kan ske et yderligere egentligt løft af velfærden.

En ny regering vil:

- **Øge værdigheden i ældreplejen.** Med det mål at give de ældre mest mulig selvbestemmelse og værdighed igangsættes et arbejde, der skal reducere unødvendige dokumentationskrav, kontrol og minuttyranni i ældreplejen og dermed frigøre tid til arbejdet med den enkelte ældre.
- **Investere i sundhed.** En ny regering vil invitere til forhandlinger om en sundhedsaftale med følgende prioriteter:
  - At regionerne videreføres, så der sikres et fortsat decentralt sundhedsvæsen med afgørende regional indflydelse og medbestemmelse.
  - At kvaliteten og forebyggelsen i sundhedsvæsenet styrkes og at forholdene for patienter, herunder vilkårene for fødende, forbedres.
  - At der uddannes og ansættes mere sundhedsfagligt personale, og at arbejdsforholdene forbedres, så der bliver mere tid til omsorg i sundhedsvæsenet. Samtidig skal det sikres, at medarbejdernes kompetencer udnyttes bedst muligt.
  - At der skabes en større sammenhæng og et bedre samarbejde mellem praktiserende læger, kommuner og regioner.
  - At der iværksættes en målrettet indsats for at sikre flere praktiserende læger i hele landet.

- At der nedsættes et behandlingsråd, der skal være med til at afdække uretfærdig forskelsbehandling af patientgrupper i sundhedsvæsenet og skabe et bedre grundlag for de politiske beslutninger om fremtidige investeringer i sundhedsvæsenet.
  - At der tages initiativer med henblik på at skabe større lighed i sundhedsvæsenet.
  - At der tages initiativer med henblik på at sikre at færre ryger, særligt at færre unge begynder at ryge. Som led heri hæves afgifterne på tobak.
  - At der udarbejdes en status på kvalitetsfundsbyggerierne.
- **Løfte psykiatrien.** En ny regering vil invitere til forhandlinger med henblik på at indgå en aftale om en 10-års plan for psykiatrien med forpligtende mål om blandt andet at mindske antallet af genindlæggelser, nedbringe ventetiden og øge gennemsnitslevealderen for borgere med psykisk sygdom samt med følgende prioriteter:
    - Forebyggelse af psykisk sårbarhed.
    - En større forebyggende indsats og flere tværgående behandlingstilbud.
    - Flere sengepladser i psykiatrien.
    - En udvidelse af den eksisterende ordning for gratis psykologhjælp, så den omfatter 6-24-årige.
- **Forbedre mulighederne for mennesker med handicap.** Der skal være kvalitet og retssikkerhed i tilbuddene til mennesker med handicap og funktionsnedsættelser, og indsatsen skal være præget af en høj faglighed og den nødvendige specialisering. En ny regering vil i samarbejde med relevante aktører gennemføre en evaluering af den nuværende planlægning og organisering af handicapområdet med henblik på at styrke indsatsen, den nationale vidensdeling og sikre den mest hensigtsmæssige opgavefordeling mellem kommuner og regioner. En ny regering vil også tage initiativ til, at unge med et handicap eller en funktionsnedsættelse får bedre muligheder for at tage en uddannelse.
- **Hjælpe de mest udsatte og mennesker på kanten af samfundet.** En ny regering vil føre en aktiv og ambitiøs socialpolitik, og vil blandt andet fremlægge forslag, der:
    - Forbedrer indsatsen for og nedbringer antallet af hjemløse.
    - Mindsker egenbetalingen ved tandpleje – og helst gør det helt gratis – for de mest socialt udsatte.
    - Igangsætter et opgør med de kviklån, som fanger mennesker i uoverskuelig gæld.
    - Giver de mest udsatte stofmisbrugere et id-kort, der skal sikre dem mere hjælp og værdighed.
    - Præciserer forbuddet mod at etablere eller opholde sig i såkaldte utryghedsskabende lejre og politiets dertilhørende mulighed for at udstede et zoneforbud, så det tydeliggøres, at hensigten er at sætte ind over for personer, der har etableret sig i permanente lejre og ikke hjemløse, der er tvunget til at overnatte udendørs.

- Undersøger hvordan det mest hensigtsmæssigt kan sikres, at der ikke udtages profit på private daginstitutioner og sociale opholds- og anbringelsessteder for eksempel efter samme model, som i dag er gældende for fri- og privatskoler.
- **Sikre bedre ligestilling.** En ny regering ønsker et samfund, hvor mænd og kvinder har reelt lige muligheder. En ny regering vil blandt andet på baggrund af Straffelovsrådets anbefalinger hvad angår muligheden for at gennemføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse tage initiativ til lovgivning.

4. En ansvarlig og retfærdig økonomi

Opsvinget har taget fat i dansk økonomi. De seneste år har der været solid vækst både i BNP og beskæftigelsen. Beskæftigelsen er steget uafbrudt i mere end fem år og har nået et historisk højt niveau. Dansk erhvervsliv oplever stor fremgang, og hver måned skabes nye arbejdspladser.

Men der er også udfordringer.

Om få år vil der i Danmark mangle titusindvis af faglærte samtidig med, at ufaglærte job forsvinder. Alligevel er der gennemført årlige besparelser på uddannelse.

Den lave arbejdsløshed gør det sværere for virksomhederne at finde nye medarbejdere. Selvom arbejdsstyrken i de kommende år udvides med 90.000 personer som følge af de seneste 10-15 års reformer, så er der allerede nu mangel på arbejdskraft i visse brancher, som risikerer at blive endnu større. Der er også behov for at tiltrække flere medarbejdere på centrale velfærdsområder for at kunne dække det demografiske træk og løfte velfærden yderligere.

Samtidig har hvidvask, skattesnyd og massiv skattegæld svækket den danske samfunds kontrakt. Uligheden har været stigende i Danmark. Den sociale mobilitet er faldet. Børnefattigdommen er steget. Indtægterne fra formuer koncentrerer sig på stadig færre hænder. Nye globale tech-giganter bidrager ikke i tilstrækkelig grad til fællesskabet. Når forskellene i vores samfund vokser sig for store, så bliver sammenhængskraften mindre.

Endelig er beskæftigelsen blandt flygtninge og familiesammenførte alt for lav.

En ny regering skal føre en økonomisk politik, der styrker beskæftigelsen og bekæmper fattigdom og ulighed, satser på uddannelse og opkvalificering og sikrer gode rammevilkår for dansk erhvervsliv. Det skal sikre, at der om fire år er skabt et større økonomisk råderum samtidig med, at uligheden er reduceret.

Forudsætningen for et stærkt velfærdssamfund er, at der føres en ansvarlig og retfærdig økonomisk politik. Den samlede balance i den økonomiske politik skal derfor være retfærdig og bidrage til at bekæmpe ulighed og fattigdom. De følgende initiativer sigter på at opnå netop denne balance. Danmark er en lille, åben økonomi og der vil derfor blive behov for løbende tilpasninger af den økonomiske politik.

En ny regering vil basere sin økonomiske politik på følgende forudsætninger: a) At der er balance på de offentlige finanser i 2025 og 2030, b) at Danmark overholder de internationale økonomiske forpligtelser og den deraf følgende danske lovgivning, c) at nye udgiftsdrivende forslag skal finansieres på de årlige finanslove eller som en del af de aftaler, der indgås, d) at initiativer, der måtte reducere beskæftigelsen, modsvares af andre – men ikke nødvendigvis samtidige – tiltag, der som minimum øger beskæftigelsen tilsvarende, e) at de økonomiske skel i samfundet ikke forøges, at skatten i toppen ikke sænkes samt at det sociale sikkerhedsnet ikke forringes.

En ny regering ønsker at dække det demografiske træk på velfærden, så pengene følger med i takt med, at der bliver flere børn og ældre. Herudover vil en ny regering sikre et velfærdsloft, der reelt løfter velfærdsniveauet i forhold til i dag. Det kræver finansiering. En ny regering vil derfor have som mål, at der tilvejebringes ny finansiering på op imod 10 mia. kr. i 2025 for at kunne nå målene om, at investere i børns opvækst, uddannelse og opkvalificering, bekæmpe fattigdom og reducere ulighed, samt sikre gode rammevilkår for dansk erhvervsliv.

For at levere et velfærdsloft kræver det også at beskæftigelsen øges, så både de offentlige institutioner og de private virksomheder kan rekruttere de medarbejdere, de har brug for. Derfor vil en ny regering have som mål at øge beskæftigelsen udover det, der allerede forventes.

Endvidere vil en ny regering gennemføre omprioriteringer indenfor det offentlige forbrug og målrettede skattestigninger, for eksempel at tilbagerulle lempelsen af bo- og gaveafgiften for virksomhedsarvinger.

En ny regering vil:

- **Give bedre muligheder for fuldtid, mindre sygefravær og frafald mv.** Flere deltidsansatte i den offentlige sektor, som ønsker at gå på fuldtid, bør have mulighed for det. Det skal afsøges, om der kan indføres en egentlig rettighed for offentligt ansatte på deltid til at gå på fuldtid. En nedbringelse af sygefraværet og en generel økonomisk politik, som muliggør, at der ansættes flere medarbejdere i den offentlige sektor, vil bidrage til et bedre arbejdsmiljø og mindre sygefravær. En analyse af frafaldet på erhvervs- og velfærdsuddannelserne kan identificere initiativer, der nedbringer frafaldet og dermed sikrer uddannelse af flere faglærte og velfærdsmedarbejdere.
- **Sikre at flere bidrager.** En målrettet beskæftigelses- og opkvalificeringsindsats kan bidrage til, at flere flygtninge og familiesammenførte kommer i arbejde. Flere af de 50.000 unge, der hverken er i uddannelse eller arbejde, skal i gang. En fleksibel tilbagetrækning kan give seniorer bedre mulighed for at blive på arbejdsmarkedet på nedsat tid, efter de har nået efterløns- og pensionsalderen. Den tidligere regering nedsatte en seniortænk tank, som skal afslutte arbejdet i efteråret 2019. En ny regering vil – blandt andet inspireret af seniortænk tankens forslag – præsentere forslag om, hvordan endnu flere ældre kan blive på arbejdsmarkedet. Det gælder både 60-64-årige, men særligt 65-årige, hvor relativt få deltager på arbejdsmarkedet. En ny regering vil derudover gennemføre aftalen om seniorpension.
- **Mere kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.** Det skal sikre, at virksomheder eller velfærdsinstitutioner, der har en konkret mangel på arbejdskraft, på minimum faglært niveau, hurtigt og ubureaukratisk kan tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft. En ny beskæftigelsesminister vil få bemyndigelse til at definere indenfor hvilke stillingsbetegnelser, der kan rekrutteres på baggrund af objektive kriterier for manglen på arbejdskraft. Forudsætningen skal være, at arbejdsgiverne lever op til danske løn- og ansættelsesvilkår og deres samfundsmæssige pligter for eksempel i form af at tage ansvar for uddannelse af lærlinge og elever. Arbejdsmarkedets parter skal i samarbejde komme med indstilling til en konkret model, som skal danne grundlag for politiske drøftelser. Efter et år evalueres det, om ordningen fungerer efter hensigten. Ved at oprette nye danske jobcentre i andre lande i Europa, og gennem et nyt samarbejde med erhvervslivet, hvor der åbnes for flere engelsksprogede studerende fra resten af Europa på de områder, hvor virksomhederne mangler medarbejdere, kan der tiltrækkes mere europæisk arbejdskraft. En ny regering vil søge at fastholde internationale studerende, som har taget deres uddannelse i Danmark og fjerne loftet over engelsksprogede uddannelser.
- **Opkvalificering af ufaglærte.** Gennem investeringer i forskning, uddannelse og opkvalificering kan produktiviteten og lønmodtagernes kompetencer øges.
- **Sikre gode og stabile rammevilkår for dansk erhvervsliv.** Det skal bidrage til at øge dansk eksport og fremme den danske konkurrenceevne. En ny regering vil føre en aktiv og grøn erhvervspolitik, som er bredt forankret i Folketinget, som fremmer udenlandske investeringer i Danmark, og som understøtter Danmarks styrkepositioner.
- **Forbedre arbejdsmiljøet og styrke indsatsen mod social dumping.** En ny regering vil for at forbedre arbejdsmiljøet afsætte flere permanente midler til Arbejdstilsynet og forhøje erstatningssummerne ved arbejdsskader. Derudover vil en ny regering sætte bredt ind i indsatsen mod social dumping, herunder fastholde en stærk fælles myndighedsindsats, gennemføre flere kontroller og skærpe straffene for brugen af illegal arbejdskraft.

- **Tag initiativ til en kritisk gennemgang af udvalgte reformer.** Det vil omfatte de store reformer, som de seneste år er gennemført på beskæftigelsesområdet, herunder førtidspensionsreformen. Målet skal være at rette op på de dele af reformerne, som desværre har medført, at mennesker er kommet i klemme i systemet.
- **Understøtte gode boligmuligheder i hele landet.** Afhængig af hvor man bor i Danmark, er der forskellige udfordringer, som en samlet boligpolitik skal tage sigte på at løse:
  - I de større byer har mange mennesker med almindelige lønninger ikke råd til at bo. For at imødegå det, er der blandt andet brug for et opgør med udenlandske kapitalfondes opkøb af billige lejeboliger, samt at kommunerne får mulighed for at stille betingede byggetilladelser, hvor op til en tredjedel af nye boliger skal være almene og opføres hurtigt.
  - I landdistrikterne oplever borgere og virksomheder, at deres muligheder for at optage realkreditlån afgøres af andre forhold, end det er tilfældet i andre dele af Danmark. En ny regering vil derfor igangsætte et arbejde, der skal undersøge problemet.
  - En ny regering vil vurdere om mulighederne for at opnå dispensation fra kravet om at nedbringe andelen af familieboliger i de mest udsatte boligområder, i konkrete tilfælde, kan udvides udenfor de største byer. Behandlingen af dispensationsansøgninger for de mest udsatte boligområder skal evalueres, så der fremadrettet sikres størst muligt fleksibilitet for kommuner og boligorganisationer til at tilrette udviklingsplaner efter lokale forhold.
- **Sikre demokratisk ejerskab af kritisk infrastruktur.** Kritisk infrastruktur er af vital interesse for samfundet og borgerne. Danmark har en mangeårig tradition for, at kritisk infrastruktur er ejet af fællesskabet. Det har fastholdt dansk ejerskab over infrastruktur samt en høj forsyningssikkerhed. Med henblik på at sikre fortsat demokratisk kontrol af kritisk infrastruktur vil en ny regering igangsætte et arbejde for at definere, hvor staten i dag ejer kritisk infrastruktur.

5. En udlændingepolitik, der fremmer integrationen

At løse flygtninge- og migrantkrisen kan kun ske i et internationalt, forpligtende samarbejde, hvor Danmark skal spille en aktiv rolle og til enhver tid respektere de internationale konventioner.

Historisk mange mennesker er på flugt. Men det nuværende asylsystem fungerer langt fra hverken retfærdigt eller hensigtsmæssigt. Det er blandt andet med til at understøtte en industri af menneskesmuglere, der udnytter andres ulykke, og hvor mange flygtninge udsættes for vold og overgreb eller mister livet på rejsen over Middelhavet.

Integrationen af mange af dem, der er kommet til Danmark, er gået godt. De har lært sproget, går på arbejde, er en aktiv del af lokalsamfundene og yder et væsentligt bidrag til vores samfund, som vi ikke kan være foruden.

Samtidig er der fortsat udfordringer med at få integrationen til at fungere alle steder. For mange indvandrere og flygtninge står uden for arbejdsmarkedet. Det gælder særligt kvinder, som er kommet til Danmark som voksne.

Vi lever også mere og mere opdelt i stedet for at leve sammen på kryds og tværs. Det skader vores tillid til hinanden, når børn med forskellige baggrunde ikke går i skole med hinanden, og når boligområder med mange indvandrere samtidig er socialt udsatte.

Der er ikke brug for symbolpolitik, men for rigtige løsninger på virkelighedens integrationsproblemer.

En ny regering skal føre en ansvarlig udlændingepolitik, som mere aktivt fremmer integrationen og forbedrer vilkårene for børn og deres muligheder for at tage aktiv del i det danske samfund.

En ny regering vil:

- **Arbejde for et mere humant asylsystem.** Det nuværende asylsystem er præget af en voldsom uretfærdighed og betyder, at mennesker på flugt udsættes for vold, overgreb og risikerer at miste livet samtidig med, at menneskesmuglere tjener milliarder på andres ulykke. Det vil være en væsentlig prioritet i en ny dansk regerings udenrigspolitik at søge international tilslutning til et fremtidigt og mere humant asylsystem indenfor gældende international ret.
- **Hjælpe mere og flere.** Vilkårene i de fattigste dele af verden skal helt grundlæggende forbedres, hvis ikke folk forståeligt skal søge en bedre tilværelse andre steder. En ny regering vil føre en politik, der på et internationalt niveau adresserer de bagvedliggende årsager til at mennesker sendes på flugt eller ønsker at emigrere til Europa. I forbindelse med forhandlingerne om EU's næste budget vil en ny dansk regering arbejde for, at der gennemføres et historisk løft af særligt Afrika.
- **Fremme integrationen i Danmark.** En ny regering vil føre en politik, der styrker integrationen og det forhold, at mennesker, uanset hvor kort eller lang tid de opholder sig i Danmark, bidrager til samfundet, lærer sproget og kommer i beskæftigelse. En ny regering vil modvirke tendensen til, at samfundet bliver mere opdelt og i stedet aktivt arbejde for et samfund, hvor vi bor og lever blandet. Målsætningen om at styrke integrationen og fremme et blandet samfund skal understøttes af følgende initiativer:
  - En årlig handlingsplan der konkret anviser, hvordan integrationen kan fremmes og styrkes.
  - At mennesker mødes med en klar forventning om at bidrage, så ingen overlades til en passiv tilværelse på sociale ydelser.

- At integrationsgrunduddannelsen (IGU) videreføres og om muligt styrkes.
  - Har forventning om, at alle udlændinge – også flygtninge på midlertidigt ophold – bidrager til samfundet, mens de er her enten ved at uddanne sig eller være i beskæftigelse. For dem, der er her midlertidigt, vil det være en styrke, når de skal tilbage og hjælpe med at genopbygge deres land. En ny regering vil lægge vægt på, at der sikres adgang til uddannelse over ungdomsuddannelsesniveau for flygtninge med midlertidig beskyttelsesstatus.
  - At de cirka 70 børn, der er kommet i klemme på grund af integrationsvurderingerne fra 2016 og til nu, hjælpes ved, at de får tre måneder til at ansøge om familiesammenføring ud fra kriterierne i den nye lovgivning, selvom deres forældre har været her længere.
- **Sikre sund fornuft i udlændingelovgivningen.** Udlændingelovgivningen er særdeles kompleks og skal forsøge at håndtere meget forskellige hensyn og situationer. Det betyder desværre, at der jævnligt er eksempler på, at reglerne fremstår urimelige og unødigt bureaukratiske i konkrete situationer. En ny regering vil bygge sin politik på almindelig sund fornuft. Det betyder for eksempel, at udenlandske studerende, der selv har betalt deres uddannelse her i landet, skal have bedre mulighed for at kunne søge et relevant job her, når de er færdige. Samtidig skal gebyrerne for danskuddannelse i relation til beskæftigelse sættes ned til et rimeligt niveau, mens sanktionerne for udeblivelse skærpes. Udenlandske ægtefæller fra engelsktalende lande skal ikke igennem en urimelig bureaukratisk proces for at dokumentere deres engelskkundskaber. På samme vis vil en ny regering have som mål at skabe gode betingelser for, at britiske statsborgere kan blive i Danmark efter et eventuelt Brexit. Flygtninge, der har været i beskæftigelse i Danmark i to år, kan få mulighed for at blive mens de er i beskæftigelse i pågældende ansættelsesforhold, dog kan fortsat ophold ved anden beskæftigelse i samme branche og på tilsvarende ansættelses- og lønvilkår godkendes.
  - **Nyt udrejsecenter for børnefamilier.** En ny regering vil respektere de grundlæggende principper i asylsystemet, og derfor fastholde, at asylansøgere, der har fået et endeligt afslag på deres ansøgning, skal rejse hjem. Det ændrer imidlertid ikke på, at børnene er uden skyld i den situation de står i, og at de nuværende forhold for børn derfor skal forbedres på en måde, der understøtter, at børnene får så normalt et hverdagsliv som muligt. En ny regering er af den overbevisning, at det indenfor det formål vil være muligt at finde en mere hensigtsmæssig lokalitet for et udrejsecenter kun for børnefamilier end Udrejsecenter Sjælsmark. Det nye udrejsecenter skal indrettes efter anbefalingerne fra Røde Kors og Ombudsmandens rapport vedrørende forholdene på Sjælsmark.
  - **Genoptage Danmarks modtagelse af kvoteflygtninge.** På baggrund af det nuværende lave niveau for antallet af opholdstilladelser med henblik på asyl og familiesammenføring, er det en ny regerings vurdering, at modtagelsen af kvoteflygtninge med særligt fokus på kvinder og børn kan genoptages i 2020. En ny regering vil dog allerede i 2019 modtage den mindre gruppe særligt behandlingskrævende kvoteflygtninge. Hvis det spontane asyltal og antallet af familiesammenføringer stiger, er det fortsat den til enhver tid siddende udlændinge- og integrationsministers bemyndigelse at tage en lavere kvote eller midlertidigt stoppe for modtagelsen af kvoteflygtninge.
  - **Udrejsecenter til udvisningsdømte.** En ny regering vil arbejde for, at kriminelle udvisningsdømte udsendes af Danmark hurtigere end i dag. En ny regering vil iværksætte en undersøgelse af, hvor de bedst kan placeres, så længe de opholder sig i Danmark.

6. Et samfund med større tillid og sammenhængskraft

Danmark er et af de samfund i verden, der bygger allermost på tillid. Det er udviklet over generationer, er dybt folkeligt forankret og præger alle dele af vores samfund.

Vi stoler på, at alle bidrager med det, de kan. Vi har tiltro til hinanden. Og derfor tør vi gå sammen om de store opgaver: fødestuer, folkeskoler, folkepension. Om børnene og bedsteforældrene. Og om hinanden.

Tillid giver tryghed, og tryghed giver mod. I Danmark tør vi sige, vi er i tvivl, fordi vi stoler på, at ingen bruger det imod os. Vi tør tage en chance og skifte spor. Vi tænker højt og siger fra, fordi vi er vokset op i et samfund, hvor vi tror på retfærdighed. Vi har tillid til det fællesskab, vi er en del af.

Desværre er der særligt i de senere år slået skår af tilliden. Det underminerer den samfundskontrakt, vi har med hinanden, og det er alvorligt. Hvis alle ikke bidrager, er der til sidst ingen, der bidrager.

Mest tydeligt har vi måske set det med skandalerne i Skat og afsløringerne af, hvordan de europæiske samfund er blevet snydt for milliarder, at store banker har svigtet deres samfundsansvar, og at myndighederne ikke har været sig sit ansvar bevidst.

Men de voksende økonomiske forskelle er også med til at sætte tilliden under pres. Det er en bekymrende udvikling, når en direktør i en af landets 100 største virksomheder nu tjener 17 gange mere end en almindelig medarbejder. Det er næsten en fordobling siden årtusindeskiftet. Også på indkomster fra formue er forskellene blevet fordoblet de sidste tyve år.

Samtidig er tilliden til både politikere og medier på et meget lavt niveau. Den moderne medievirkelighed udfordrer vores evne til at skabe en fælles samtale i det offentlige rum, ligesom de sociale medier, der spiller en stadig større rolle for meningsdannelsen, først meget sent er begyndt at påtage sig et samfundsansvar.

En ny regering skal føre en politik, der genopbygger samfundsbærende institutioner som blandt andet Skat, som mindsker forskellene i Danmark, og som bidrager til at øge tilliden til politikere og medier.

At genopbygge tilliden og dermed forstærke den danske samfundskontrakt kan ikke gøres med en enkeltstående handling. Det kræver strukturelle politiske løsninger, men også et forpligtende samarbejde mellem politikere, medier, erhvervsliv, samfundsbærende institutioner og civilsamfund.

En ny regering vil:

- **Lede den offentlige sektor på en ny måde.** Der er brug for et opgør med den kortsigtede styring af den offentlige sektor, hvor for meget bureaukrati og kontrol og for mange krav om dokumentation fjerner tid fra kerneopgaverne og mindsker medarbejdernes arbejdsglæde. En ny regering vil sammen med de faglige organisationer, de offentlige arbejdsgivere og andre relevante parter drøfte, hvordan der skabes en større grad af tillid til den enkelte medarbejder og institution, og til at man lokalt kan finde de løsninger, man vurderer er bedst for borgerne. Det vil være en ny regerings udgangspunkt, at den offentlige sektor omfattes af færre mål, at gevinster ved effektiviseringer kan gavne lokalt, og at det overvejes, hvordan der kan indføres flerårige budgetter, der kan skabe større stabilitet i planlægningen. En ny regering vil også arbejde for at fremme ytringsfriheden for offentligt ansatte, så ytringsfriheden kan bruges inden for gældende begrænsninger uden frygt for direkte eller indirekte negative reaktioner fra ledelsen. Dette forhold skal indskærpes overfor offentlige ledere, og de ansatte skal informeres om mulighederne for at bruge deres ytringsfrihed.

- **Styrke skattevæsenet.** Tilliden til skattemyndighederne er på mange måder fundamentet for den høje danske skattemoral hos det store flertal af borgere og virksomheder. Når enkelte snyder eller på anden vis unddrager sig skat, underminerer det ikke alene finansieringen af vores velfærdssamfund, men også den grundlæggende tillid vi har til hinanden om, at alle bidrager. Derfor er det en bunden opgave at genoprette og styrke skattevæsenet både for at mindske skattegabet og øge tilliden til Skat som myndighed. Det skal blandt andet ske ved at ansætte flere medarbejdere til skattekontrol.
- **Styrke den danske arbejdsmarkedsmodel.** Det skal ske i samarbejde med parterne samt ved at se på, hvordan de kommende overenskomstforhandlinger på det offentlige arbejdsmarked kan organiseres anderledes og bedre end i dag, så forhandlingerne i højere grad præges af respekt og dialog, og at der bliver større fokus på langsigtet ledelse i stedet for kortsigtet styring.
- **Styrke det danske demokrati.** Det skal blandt andet ske gennem følgende initiativer:
  - Kortlægge og afvikle bureaukratiske byrder for det frivillige foreningsliv og udbrede fritidspas til udsatte og børn og unge, så flere får mulighed for at deltage i foreningslivet.
  - Igangsætte et udredningsarbejde, der skal anbefale tiltag, som kan styrke tilliden til centraladministrationen, medierne og de politiske beslutningsprocesser samt følge op på den beretning, Udvalget for Forretningsordenen i Folketinget afgav om parlamentariske undersøgelser.
  - Styrke dansk public service. Efter folketingsvalget er der ikke længere flertal bag medieaftalen. Regeringen vil gøre status på implementeringen af aftalen og på den baggrund indbyde til politiske drøftelser med det mål at styrke dansk public service og blandt andet tage initiativ til, at streaming-tjenester bidrager mere til danskproduceret indhold.
  - For at sikre respekten for demokratiske beslutninger vedrørende kommissioner nedsat af Folketinget skal det sikres, at igangsatte undersøgelser færdiggøres, for eksempel ved at indføre krav om at en regering ikke selv kan beslutte at nedlægge en kommission.